

verkwanseld ('wij hadden', aldus Stapelkamp en J. Schipper in hun in '56 verschenen geschiedenis van het CNV in de oorlogsjaren, 'geen kantoor-gebouw meer, geen kantoormeubelen, geen papier, geen pennen en geen inkt' ¹) en hun fondsen waren in beslag genomen – bij het NVV, dat zijn vroegere, door het Nederlands Arbeidsfront overgenomen gebouwen weer in gebruik kon nemen², was er het probleem van de zuivering. Verschillende vakbondsbestuurders waren, ook nadat het NVV tot Arbeidsfront getransformeerd was, in strijd met de uitgegeven parolen in functie gebleven en om na te gaan of tegen de betrokkenen maatregelen moesten worden genomen, was al eind '44 een Eerraad ingesteld die mr. dr. J. in 't Veld, de door de bezetter ontslagen burgemeester van Zaandam, als voorzitter kreeg. Die raad maakte na de bevrijding bekend dat vóór midden augustus klachten bij hem konden worden ingediend. Deze betroffen ca. honderdvijftig vakbondsfunctionarissen – veel méér dan de raad aankon. Hij beperkte zich tot zaken van algemeen belang en droeg die van meer lokale betekenis aan regionale commissies over. Gegevens over de uitspraken hebben wij niet kunnen vinden maar wij durven het vermoeden uiten dat deze zuivering niet veel om het lijf heeft gehad en dat men de betrokkenen vooral ook om de voortzetting van hun werk, nadat Kupers weggejaagd was, niet hard is gevallen en evenmin om het feit dat sommigen hunner getracht hadden, profijt te trekken uit de gelijkshakeling der confessionele vakbonden.³

¹ A. Stapelkamp en J. Schippers: *De banier opnieuw geheven. Geschiedenis van het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland in de jaren van de Tweede Wereldoorlog* (1956), p. 168. ² Bij de verbetering van de inrichting van zijn gebouwen kreeg het NVV belangrijke materiële steun van de vakcentrales in Denemarken, Groot-Brittannië, Zweden en de Verenigde Staten. ³ Wij baseren dat vermoeden op de uitspraak van de Eerraad inzake de bestuursleden van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel. Haar voorzitter, G. Joustra, had in de eerste twee jaar van de bezetting een de bezetter zeer welgevallig beleid gevoerd: hij had in de zomer van '40 in de geest van de 'Nieuwe Orde' geschreven, had in november '40 deelgenomen aan een reis van vakbondsfunctionarissen naar Duitsland die door de bezetter propagandistisch was uitgebuit (aan diezelfde reis hadden overigens ook de Bruyn en Stapelkamp deelgenomen), hij was in twee vergaderingen samen met NSB'ers opgetreden, hij had het de meer strijdbare leden zo moeilijk mogelijk gemaakt om het lidmaatschap van zijn vakbond te beëindigen en hij had alle pogingen van dergelijke leden om het spoorwegpersoneel te bewegen tot het neerleggen van hun voor de bezetter zo belangrijke arbeid in de kiem gesmoord. Zijn verweer was dat hij dat alles had gedaan met de bedoeling om, op post blijvend, een grote spoorwegstaking voor te bereiden – aan die staking had hij, toen het zover was (17 september '44), inderdaad een werkzaam aandeel gehad. De Eerraad nu kwam tot de conclusie, dat Joustra's bestuur 'weliswaar door bepaalde gedragingen, afzonderlijk beschouwd, de eer, de